

Ember István¹

Lehetőségek a tüzserész-szakkiképzés fejlesztésére

Possibilities for Development in the Field of EOD Training System

A tüzserész-szakkiképzési rendszer fejlesztése kiemelten fontos feladat, mert a tüzserészkatona naponta életveszélyben végzik munkájukat. Ezt a veszélyes munkát hivatott segíteni a felderítő tüzserészállomány. Az eredményes rendszerfejlesztés érdekében az új felderítő tüzserészszakkiképzést be kell integrálni a meglévő rendszerbe, hogy azt kiegészítve eredményesen működhessen. Mindezt úgy kell megvalósítani, hogy mérlegelni szükséges az egyes fejlesztési változatokhoz tartozó előnyöket és hátrányokat.

Kulcsszavak: kiképzés, robbanóanyag, hatástalanítás, felderítés

The development of Explosive Ordnance Disposal training system is a very important task, because the Explosive Ordnance Disposal troops are in jeopardy on a daily basis. The Explosive Ordnance Reconnaissance soldiers may help those who carry out this dangerous duty. It is necessary to integrate the new Explosive Ordnance Reconnaissance training into the current training system in order to realise a successful system upgrade. We have to organise this upgrade in such a way that we take into account the advantages and disadvantages of each type of improvement.

Keywords: training, explosive, deactivation, reconnaissance

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Művelési Támogató Tanszék, doktorandusz, e-mail: Ember.Istvan@uni-nke.hu, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9877-0366>

Bevezetés

A katonák kiképzése egy kiemelten fontos terület, figyelembe véve azt a tényt, hogy a megszerzett ismeretek biztosítják majd azt a biztos hátteret egy harc helyzetben, amely alapvető fontosságú az egyéni harci teljesítmény optimalizálása érdekében.

A tűzserészek életében is kiemelten fontos a kiképzés, különös tekintettel a szakkiképzésre, hiszen ez az állomány békeidőben is harci feladatokat lát el, nap mint nap éles bevetéseken teszik próbára felkészültségüket. Ehhez a kiemelkedő teljesítményhez biztosítja a jelenlegi tűzserész-szakkiképzési rendszer a stabil hátteret, azonban nem szabad megfeledkezni a kihívásokban bekövetkező változásokról, valamint a hazai és nemzetközi szabályzók időszakos felülvizsgálatáról, amelyek könnyedén a motorjaivá válhatnak egy-egy rendszerfejlesztési folyamatnak.

Nem elhanyagolható feladat gondozni a szakkiképzésnek ezt a viszonylag egyedi ágát, hiszen eredményességén, sikerességén rengeteg ember élete múlhat, és hatalmas anyagi károk keletkezhetnek, ha hiányosan vagy idejétmúlt módon próbáljuk meg katonáinkat felkészíteni a hatástalanítási feladatokra.

A tűzserész-szakkiképzés

Amint feljebb említettem, a jelenleg érvényes tűzserész-szakkiképzési rendszer megteremti a felkészítések, kiképzési foglalkozások feltételeit, de érdemes felülvizsgálni a további fejlesztési lehetőségeket. Milyen irányban lehetséges egy nyilvánvalóan jól szabályozott, szigorú rendszerhez előremutató elveket keresni a fejlesztésre? A válasz szinte triviális. A katonai szövetségünk, a NATO berkein belül érdemes és szükséges beazonosítani azokat a hazánkban is alkalmazható területeket, amelyek valamilyen tekintetben emelhetik, növelhetik elért eredményeinket.

A tűzserésztevékenységi rendben alkalmazható vagy alkalmazandó felderítő-tűzserész-képesség egy hiányterület, amely képes lehet jelentősen hozzájárulni a tűzserész-szakfeladatok szervezéséhez, tervezéséhez és biztonságos végrehajtásához. Ez utóbbi tekintetében egyaránt segítheti a hagyományos, katonai eredetű robbanótestek és a terroristafegyverek hatástalanítását. Mivel „a robbantásos (terror) cselekmények számos országban szinte mindennaposá váltak”,² a második terület is jelentős hangsúlyt kap a tűzserész szaktevékenység során.

Nem egy hiányzó képességről van szó, hiszen ilyen jellegű feladatokat a tűzserész katonák is el tudnak végezni, bár a nemzeti sajátosságaink miatt ez nem teljesen feleltethető meg a NATO-sztenderdnek.³

Az eltérések orvoslására és a továbbfejlesztési lehetőségekre figyelemmel bevezetés alatt áll egy teljesen önálló felderítő-tűzserész-kiképzés, amely biztosítja majd, hogy a Magyar Honvédség állományában is elérhetőek legyenek ilyen képesítésű katonák. Annak érdekében, hogy pontosan meghatározhatassuk az új kiképzés belépési pontjait a meglévő tűzserész-szakkiképzési struktúrába, fontos pontosan ismerni annak részleteit, lépcsőit és az életveszélyes hivatás kihívásait.

² KOVÁCS–DÉNES 2019, 77.

³ NATO Standard, AEODP-6 2014.

A jelenlegi tüzserész-szakkiképzési rendszer alapvetően hármasságban biztosítja a katonák számára, hogy szakmai felkészültségüket fejlesszék, annak ellenére, hogy a valóságban négy részre osztott az osztályos fokozati rendszer. A negyedik szint a Mester tüzserész fokozat, amellyel dolgozatomban részletesen nem foglalkozom. Ez egy, a gyakorlati munka szempontjából „alvó” fokozat, amely sok elvárás és többletismeret mellett leginkább a kiemelkedő szakmai pályafutás elismerésére szolgál. A Mester tüzserész és az I. osztályú tüzserész konkrét szakfeladatok során azonos megítélésű és jogosultságú.

A szakmai pályájukat elkezdő leendő tüzserészek a fizikai, egészségügyi és pszichológiai alkalmasságukat követően átesnek a több mint 300 kontaktórás tüzserész alapfelkészítésen. Ez a kiképzési esemény hivatott megteremteni az alapokat a szakmai pályafutásukhoz.⁴ Szeretném kihangsúlyozni, hogy nem csak az adott III. osztályú tüzserész osztályos fokozat megszerzéséhez szükséges ez a kiképzés. Itt valóban az egész szakmai pályafutáshoz szükséges, biztos alapokat kell elsajátítaniuk a jövő szakembereinek. Ezen ismeretek megértése és készség-szintű tudása lényeges kérdés az életveszélyes hivatás során. Ezen a szakmai szinten még nem beszélhetünk kiemelkedően magas felelősségről. Leginkább egy tanuló, gyakorlati tapasztalatgyűjtő időszak ez, amely során a tüzserész katonák megtapasztalhatják a valós szakfeladatok kihívásait. Ebben az osztályos fokozatban kell megtanulni az életveszélyes helyzetek pszichikai feldolgozását és folyamatos kontroll mellett elsajátítani a különböző robbanótestek hatástalanításának, megsemmisítésének fogásait.

A szükséges előfeltételek teljesítését követően – amelyek alapja több év szakmai gyakorlati munka és érvényes III. osztályú tüzserész osztályos fokozat – lehet részt venni a több hétig tartó haladó tüzserész-felkészítésen.⁵ Ez már egy magasabb szakmai szintre történő felkészítés, amely hordozza azokat a jegyeket és azt a tartalmat, amelyekkel elérhető a magasabb felelősséggel járó osztályos fokozat feltételei. A felkészítés végén, egy sikeres vizsgát követően a tüzserészek II. osztályú tüzserész osztályos fokozatot szereznek. Ez már esetenként komoly felelősséggel járó tevékenységek végrehajtását is lehetővé teszi, de nem jogosít fel arra, hogy a hétköznapi közszolgálati tüzserész-szakfeladatok során önállóan végezhesen a tüzserész hatástalanítási feladatot. Az önállóságra kizárólag limitált körülmények között van lehetőség, főleg olyan helyszíneken, amelyek a Magyar Honvédséghez köthetők, de itt is csak folyamatos szakmai kontroll mellett.

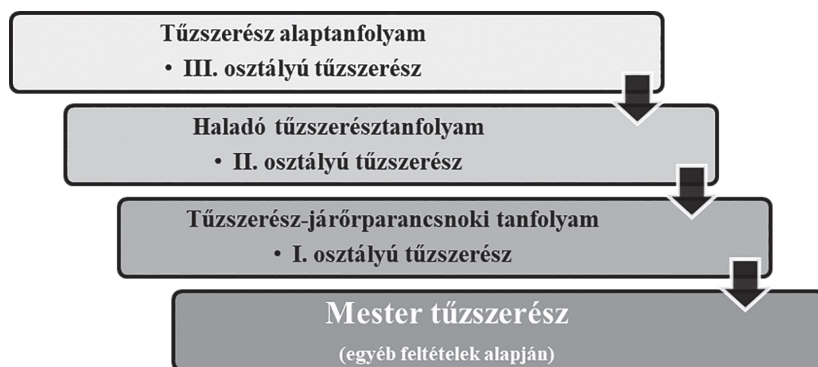
A Tüzserész-járóparancsnoki felkészítés koronázza meg a szakmai előmenetelt. Ezen a szinten is elvárás többek között az érvényes megelőző osztályos fokozat, valamint az előírt többéves gyakorlat.⁶ Ez is egy viszonylag hosszan elnyúló kiképzési esemény, amely kifejezetten jelentős szerepet tölt be a tüzserész-szakkiképzés rendszerében. Ennek a felkészítésnek a végén egy meglehetősen hosszú, megterhelő és fárasztó vizsgát kell abszolválni a leendő I. osztályú szakembereknek. Kiemelkedően fontos a szakmai bizalom szempontjából egy ilyen vizsga. A vizsgabizottságnak minden kétséget kizáróan kell megállapítania, hogy a jelölt alkalmas lesz-e kifejezetten nehéz körülmények között is biztonságosan tevékenykedni, ismeri az előírt eszközöket

⁴ Mű-1749/1 2018.

⁵ Mű/41 2014.

⁶ Mű/41 2014.

és képes azokat kezelni a vonatkozó előírásoknak megfelelően. A felelősség a vizgabizottságon jelentős, hiszen a sikeres vizsgázó felhatalmazást kap, hogy magasabb szakmai felügyelet alatt, de az egyes helyszíneken teljesen önállóan hajtson végre tűzserész-szakfeladatokat Magyarországon területén. Ez a jogkör magában foglalja a szakfeladatok teljes spektrumát a hagyományos robbanótestekkel kapcsolatban, ami a gyakorlatban a közszolgálati tűzserészfeladatokat, valamint a Magyar Honvédség hazai tűzserészbiztosítási feladatait jelenti.⁷



1. ábra. A tűzserészs szakmai előmeneteli rend

Forrás: a szerző szerkesztése

A tűzserész-járőrparancsnokoknak azonban nem csak hagyományos vagy katonai eredetű robbanótestekkel kell szembenézniük. „Napjainkban egyre elterjedtebb a házi készítésű robbanóeszköz használata. A terrorfenyegetés már nem csak néhány országot vagy bizonyos köröket érintő kérdés, hanem határozottan világjelenség”.⁸ Ezek a házi készítésű vagy improvizált robbanótestek tehát „nem üzemi körülmények között előállított bombák, amelyek a pusztító hatásukat egészségre ártalmas vegyi, biológiai anyagokkal, pirotechnikai eszközökkel vagy gyújtóhatású anyagokkal érik el”.⁹ A feladatot tovább nehezíti, hogy a bűnös céllal készített eszközökhöz a terroristák „használhatnak katonai vagy polgári célból gyártott robbanóanyagokat, esetenként házilag elkészített robbanóanyagot, elegyet”.¹⁰ A robbanóanyagok ilyen széles felhasználási köre tovább emeli a feladatok veszélyességét, hiszen míg a „ma alkalmazott ipari és katonai (szekunder) robbanóanyagok stabil képződmények, melyek detonációjának előidézéséhez meghatározott nagyságú kezdő, azaz iniciáló impulzus szükséges”,¹¹ addig a házi készítésű robbanóanyagok kémiai és fizikai tulajdonságai nehezen meghatározhatók, azokat gyakran a készítője sem ismeri. Ez az igen színes tárház jelentős kihívást hordoz, amely a szak-

⁷ Mű/41 2014.

⁸ DARUKA 2012.

⁹ KOVÁCS 2014, 106.

¹⁰ KOVÁCS 2012, 70.

¹¹ LUKÁCS 2013, 124.

emberek naprakész ismereteit és az eljárásrendek bármilyen körülmények közötti alkalmazását teszi szükségessé. Persze fontos részlet, hogy ezt a tevékenységet kizárólag műveleti területen lehetséges végrehajtani a Magyar Honvédség tűzserészeinek, mert Magyarország területén a bűnös célú robbanótestek hatástalanítását kizárólag a rendőrség állományába tartozó szakemberek végezhetik.

Ki kell emelni egy további területet, amely talán mindegyik között a legjelentősebb kihívást tartogatja az I. osztályú tűzserészek számára. Ezek az ABV¹²-tűzserészfeladatok,¹³ amelyek túlmutatnak a tűzserész- és vegyvédelmi szakfeladatokon, azok keverékeként kell kezelni, értelmezni és megoldani őket. Dr. Berek Tamás írásában ki is emeli, hogy a „CBRN EOD feladatainak végrehajtására tehát olyan speciális összetételű tűzserészcsoporthoz szükséges alkalmazni, amely felkészült mind az ABV-veszélyek, mind pedig a robbanószerkezet hatásaival szemben, azok hatástalanítása során”.¹⁴ Két szakterület ismereteit egyszerre birtokolni és naprakészen alkalmazni jelentős elvárás a szakemberekkel szemben, ami ismét azt mutatja, hogy valóban csak a legjobbak, legszorgalmasabbak és a tűzserészszakma iránt legelhivatottabbak képesek elérni a legmagasabb szintet.

A veszélyes feladatok mindegyikének megfelelni tehát láthatóan nagy erőfeszítést, áldozatos munkát és elhivatottságot kíván, mindezek mellett pedig igényt a folyamatos önképzésre. Ez utóbbi azért kifejezetten fontos, mert az osztályos fokozatok hordozta felelősség és a veszélyes munkakör miatt a sikeres vizsgák még nem jelentenek élethosszig tartó felhatalmazást a tűzserész-szakfeladatok végrehajtására. Minden tűzserésznek évente meg kell „erősítenie” a korábban elért osztályos fokozatát. Amennyiben ezt nem teljesíti valaki, a korábbi fokozata elvész, visszaszorolásra kerül, de ezt a hibát van lehetőség kijavítani.

A bemutatott szakmai előmenetel vonala azonban sokszor kiegészül az egyes beosztásokból fakadó speciális képzettségekkel. A kutyavezető tűzserészeknek ismerniük kell a tűzserészszakma elemein túl azokat a különleges eljárásokat, amelyek megteremtik a robbanóanyagkereső kutya alkalmazásának feltételeit. Egy ilyen eb „kimagasló képességeivel segíti az embert, így kiemelkedő szaglóképességét kihasználva hatékonyan alkalmazható felderítési/kutatási feladatok végrehajtására”.¹⁵ A bűváltűzserészeknek szintén ismerniük kell a víz alatti feladatokhoz szükséges ismereteket. Itt nincs lehetőség erősorteret felállítani az ismeretanyagban, hiszen bármilyen tudáshiány végzetes lehet.

Természetesen vannak speciális eszközök (tűzserészrobotok, robbanóanyag- és robbanótest-detektáló eszközök, röntgenkészülékek, stb.), amelyek külön képzést érdemelnek. Szükséges ezeket szeparáltan oktatni, hiszen a tanfolyamok részeként jelentős többletidőt emésztenenek fel, és nem feltétlenül szükséges azok kezelését minden egyes szakembernek ismernie.

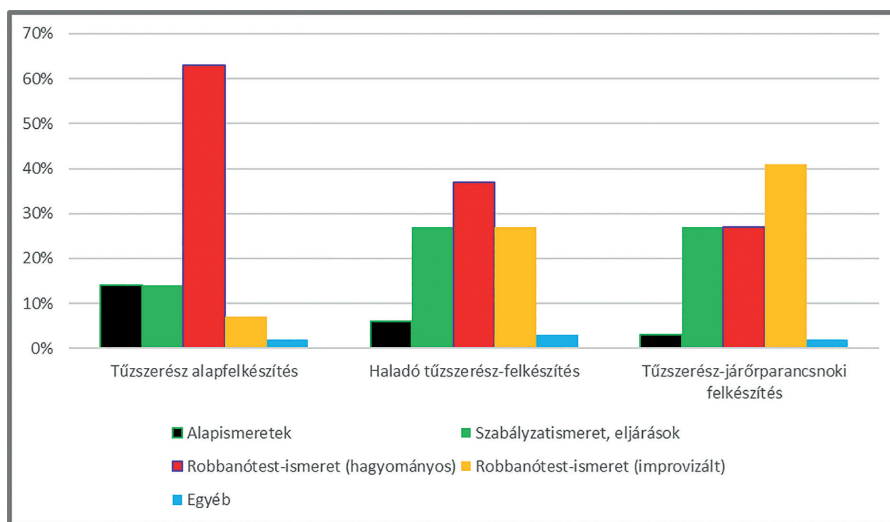
Az 1. ábrán bemutatott szakmai előmenetel, valamint a veszélyes szakfeladatok elvégzéséhez szükséges képességek ismeretében meg kell határozni, hogy hová kell beilleszteni a szakmai előmenetel folyamatába az új tűzserész-szakkiképzési elemet.

¹² Atom, biológiai és vegyi.

¹³ A NATO-ban alkalmazott elnevezés Chemical Biological Radiological Nuclear Explosive Ordnance Disposal, rövidítve: CBRN EOD.

¹⁴ BEREK 2016, 25.

¹⁵ SZATAI 2019, 70.



2. ábra. A tüzserész-szakkiképzés megoszlása

Forrás: a szerző szerkesztése

A 2. ábrán látható, hogy a különböző szintek milyen arányban tartalmazzák a különböző ismereteket. Kijelenthető, hogy a felosztás kellően átgondolt. A feladatokat figyelembe véve jelentős hangsúlyt kap a hagyományos robbanótestekkel kapcsolatos ismeretanyag, főleg alacsonyabb szinteken. Ez remek alapot teremt a fejlődésre. Viszont a másik fő terület – az improvizált robbanótestek – csak magasabb szinten kap nagyobb hangsúlyt, ami abból fakad, hogy kizárólag ezeken a szinteken lehetséges és szükséges az ilyen jellegű szakfeladatokban vezetőként részt venni.

Összegezve tehát egy hatalmas ismerethalmazt kell elsajátítania annak, aki a tüzserész-szakmában el szeretné érni a magasabb osztályos fokozatokat. Az I. osztályú tüzserészek nem ritkán 8–10 év szakmai tapasztalattal érik el, hogy megfeleljenek a követelményeknek. Kifejezetten elvárható az alapos felkészülés, hiszen a hagyományos robbanótesteken túl a terrorizmus alapvető fegyvereivel is meg kell küzdeniük, amelyek világszerte egyre jelentősebb szerepet kapnak.¹⁶ Ez a gyakorlati munka alapú szakmai előmenetel és a hosszú érlelődés alakítja ki azt a kissé speciális gondolkodásmódot és szemléletet, ami a tüzserész-szakfeladatok során a biztonságot szavatolja.

¹⁶ HORVÁTH 2016, 258–259.

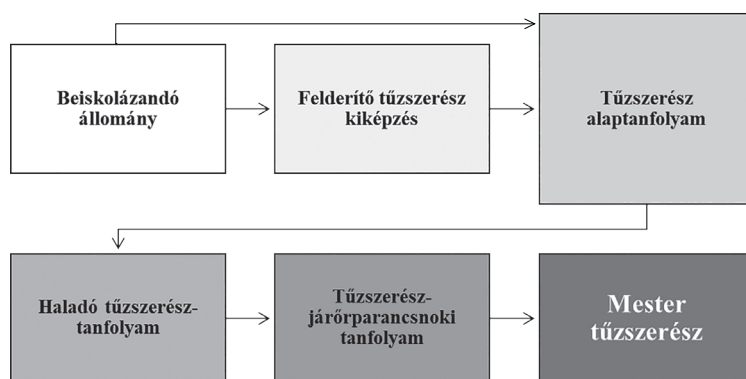
Integrációs lehetőségek

Korábbi írásomban¹⁷ részletesen kidolgoztam és kielemeztem, hogy a felderítő tűzserészek kiképzéséhez milyen kiképzési foglalkozásokra van szükség. Ezek a foglalkozások úgy lettek behatárolva, hogy illeszkedjenek az érvényes tűzserész-szakkiképzési programhoz.¹⁸ Sikertelenül meghatározni a honi alkalmazás nehézségeit és az azok leküzdéséhez szükséges tennivalókat. Ennek érdekében javaslatot tettem néhány segédlet és definíció bevezetésére és alkalmazására.

A kidolgozott felkészítés tartalma tökéletesen lefedi a NATO elvárásait a kibocsátott szakemberek ismereteivel kapcsolatban, és időben sem jelentős, gyakorlatilag 15 munkanap alatt teljesíthető.

Ahhoz, hogy ezt a területet, a kiképzett felderítő tűzserészeket egyszer valóban képezni is tudjuk, további tennivalók szükségesek. Meg kell vizsgálni, hogy a jelenlegi tűzserészszakmai felkészítés 1. ábrán bemutatott folyamatában melyek azok a lehetséges belépési pontok, ahová beilleszthető az új terület. Ez kifejezetten fontos, hiszen várhatóan több olyan variáció is lehetséges, ahová illeszkedhet, de szükséges azok előnyeinek és hátrányainak meghatározása.

Első változat



3. ábra. Az integráció első változata

Forrás: a szerző szerkesztése

Az első változatban a felderítő-tűzserész-kiképzés nem képezi szerves részét a tűzserész-szakkiképzés rendszerének, tehát a szakmai előmenetelnek sem eleme. A beiskolázandó állomány elvégezheti a felderítő-tűzserész-kiképzést, és az nem előfeltétele a tűzserész alaptanfolyamnak. Ebben az esetben azonban számolni kell azzal, hogy a tűzserész-szakkiképzés felülvizgá-

¹⁷ EMBER 2020.

¹⁸ Mű-1749/1 2018.

lata szükséges lehet, mivel el kell kerülni, hogy legyen olyan ismeret a rendszerben, amelyet a tisztán tüzserész vonalon haladó katonák nem kapnak meg. Amennyiben ez nem történik meg, fel kell készülni rá, hogy a tüzserészállomány nem minden tekintetben felel majd meg a vonatkozó NATO-elvárásoknak.

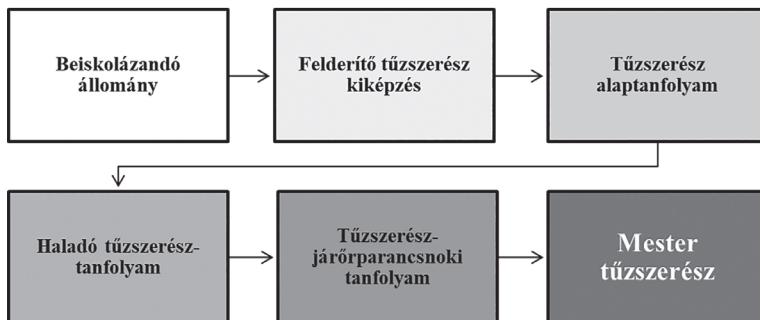
Előnyök:

- nagyon gyorsan kialakítható változat;
- nem szükséges jelentős erőforrásokat felhasználni a jogi és a szabályzó háttér rendezésére;
- lehetővé válik a nem tüzserész beosztású katonákat is bevonni a rendszerbe, és később felderítő tüzserézként alkalmazni;
- a beiskolázások tekintetében nagyobb szabadságot kap a vezető, mert nincs előfeltételhez rendelés;
- az évtizedes szakmai hagyományokat, szokásokat semmilyen szempontból nem sérti.

Hátrányok:

- a tüzserész-szakkiképzési rendszerünk adós marad a NATO-elvárásokkal szemben, nem fog hozzájuk maradéktalanul illeszkedni;
- rendszerszinten nincs semmilyen előremutató, javító szándékú fejlesztés;
- az éles feladatok szervezése során anomáliákat, félreértéseket okozhat, hogy a tüzseréskatonák nem képesek elvégezni a saját szakterületük felderítési feladatait, míg más nem tüzserész állományú katonák esetleg igen.

Második változat



4. ábra. Az integráció második változata

Forrás: a szerző szerkesztése

A második változatban a felderítő tüzserész kiképzés a tüzserész-szakkiképzés szerves eleme. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy előfeltétele a tüzserész alaptanfolyamnak. Ebben az esetben is lehetséges nem tüzserész beosztású katonákat kiképezni, hiszen a szakmai előrehaladás nem kötelező jellegű, persze jó alapot teremt egy későbbi továbbhaladáshoz.

Ez egy kifejezetten hasznos változat lenne, mert a kiképzés egy előszűrő funkciót is betöltenne, amely során kiesnek azok, akik nem lesznek képesek magasabb szakmai és ismereti szinten teljesíteni. Mivel így a kiképzés előfeltétel, lehetőség adódik az alaptanfolyam tananyagának, óraszámának csökkentésére, hiszen duplán leoktatni egyes ismeretrészeket nem szükséges. Ezzel a változattal a tüzserész alaptanfolyam 1–2 héttel lerövidülhet.

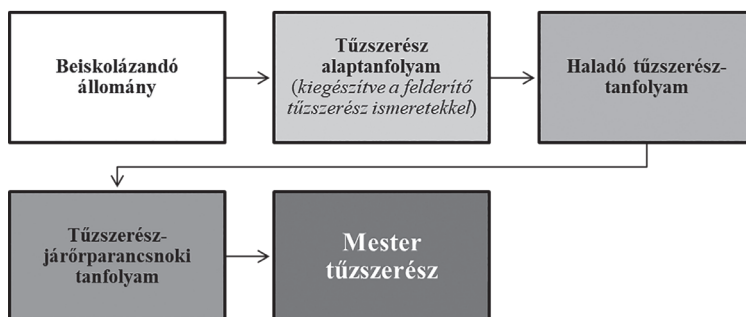
Előnyök:

- a teljes tüzserészállomány képes végrehajtani felderítő tüzserész szakfeladatokat;
- rövidebb lehet a tüzserész alaptanfolyam;
- a szervezési vonalon nagyfokú könnyebbség, hogy nem szükséges kétféle eltérő képességű állománnyal számolni, hiszen a magasabb fokozatú képes elvégezni az alacsonyabb fokozat feladatait;
- a NATO-elvárások teljes spektrumát képesek lefedni a tüzserész szakállományba tartozó katonák;
- a beiskolázások ebben a változatban is rugalmasan kezelhetők, mert nem szükséges mindenkinek tüzserésszé válnia;
- a nem tüzserész állomány is képessé válhat a felderítő tüzserész szakfeladatok elvégzésére.

Hátrányok:

- a kivitelezés elhúzódó lehet;
- több erőforrás szükséges a bevezetéshez, mint a többi változatnál;
- a meglévő tüzserész-szakállomány részére témapótló kiképzés lesz szükséges;
- az érvényes szabályzók átdolgozása szükségessé válhat, hiszen a felderítő tüzserész kiképzés tárgykörével rövidül a magasabb tanfolyam;
- szakít a hagyományokkal.

Harmadik változat



5. ábra. Az integráció harmadik változata

Forrás: a szerző szerkesztése

Talán minden változat közül ez a legkönnyebben végrehajtható, de ez kecsgetet a legkevesebb hozammal. A hagyományos rendszert továbbra is fenntartja, és a tűzserész alaptanfolyam lesz kiegészítve a felderítő tűzserész ismeretekkel. Ezzel az alaptanfolyam ideje megnövekszik és a szakkiképzési program is átalakításra szorulna. Ez a változat is megfeleltethető a NATO-elvárásoknak, de nem biztosít lehetőséget a nem tűzserész állománynak a felderítő tűzserész képesítés megszerzésére. Gyakorlatilag minden III. osztályú tűzserész egyben felderítő tűzserész is lenne.

Előnyök:

- az érvényes osztályos fokozattal rendelkező tűzserészek mindegyike képessé válik felderítő tűzserész szakfeladatok elvégzésére;
- a munkaszervezés kifejezetten könnyűvé válik, mivel csak egy állománytípus érintett;
- a NATO-elvárásoknak teljesen megfelelő állományt eredményezne a tűzserész területen;
- a már osztályos fokozattal rendelkező állománynak kiegészítő kiképzés keretében kellene elsajátítania a hiányzó ismereteket;
- az évtizedes hagyományok nem csorbulnának.

Hátrányok:

- a szakkiképzési program átdolgozása szükségessé válik, legalább a tűzserész alaptanfolyam vonatkozásában;
- komoly korlátozás, hogy gyakorlatilag csak tűzserészkatonákkal lehet végeztetni egy egyébként alacsonyabb szintű feladatot (erőforrás-gazdálkodás szempontjából nem ideális);
- hosszabb lesz a tűzserész alaptanfolyam;
- a nem tűzserész beosztású katonák csak akkor végezhetnek felderítő tűzserész szaktevékenységet, ha III. osztályú tűzserésszé válnak (hosszú képzési idő, jóval nehezebb számonkérés).

A bemutatott változatok mindegyike alkalmas arra, hogy a rendszer elmozduljon a holtpontról, de nem mindegyik alkalmas arra, hogy kellő eredményességgel teremtsen összhangot a NATO-dokumentumokban megfogalmazott elvárásokkal.

Az előnyök és hátrányok összegyűjtése és elemzése után elvárható igény, hogy a gyakorlatban leginkább hasznosuló, de az egyéb követelményeknek legjobban megfelelő és előremutató változatot honosítsuk meg. Minden kétséget kizáróan a második változat az, amelyik teljes mértékben megfelel a fenti igényeknek, azonban önmagában nem feltétlenül elég a helyzetből fakadó problémák teljes megoldására.

Összegzés, javaslatok

A dolgozat összegzéseként kijelenthető, hogy a tervezett felderítő tűzserész kiképzésnek egy egyébként nagyon összetett, bonyolult ismereteket hordozó szakkiképzési rendszerben kell megtalálnia a helyét. Sikertült meghatározni azokat a lehetséges illeszkedési pontokat, ahová az új kiképzési terület csatlakozhat. Mindezekon túl pedig meghatároztam a három lehetséges integrációs változat előnyeit és hátrányait.

A jelenlegi tűzserész-szakkiképzési rendszer folyamatosságának fenntartása érdekében nem lehetséges kizárólag az egyik bemutatott változatra építve megoldást választani. Az vitán felül áll, hogy a második változat teremti meg az ideális, NATO-elvárásokkal egyező, rugalmasan kezelhető rendszert. Azonban ez nem minden. A második verzió kialakítása mellett javaslom, hogy a tűzserész-szakkiképzésért felelős parancsnok – a teljes integrációig és a szabályozók módosításáig – saját hatáskörében intézkedjen a tűzserész alaptanfolyam tematikájának kiegészítésére. Több ismeretanyagot átadni nem tilos, és csupán néhány nap többletet eredményez. Mindezekon túl az aktív tűzserészállomány vonatkozásában egy témavizsgálatot követően intézkedni kell a hiánypótlásra. Ez a hiánypótló kiképzés nem feltétlenül lesz szükséges mindenkinek, és a mértéke sem feltétlenül lesz egyező a különböző osztályos fokozatok esetén.

Ezt a három lépést követve megvalósulhat, hogy minden tűzserészkatona maradéktalanul elsajátítsa a felderítő tűzserész szakfeladatok ismeretanyagát, továbbá lehetőséget teremt, hogy a nem tűzserész állomány is megszerezhesse a felderítő tűzserész képesítést. Ezzel a módszerrel egy, a szövetségi előírásoknak maradéktalanul megfeleltethető kiképzést kapunk, és a tűzserész tanfolyamokba történő belépés előtt egy aktív előszűrést végezhetünk a beiskolázott állományon.

További vizsgálat tárgyát képezheti a témában a felderítő tűzserészek alkalmazásának lehetőségei a hazai, közszolgálati feladatokban és műveleti területen, valamint az alkalmazási jogi lehetőségeinek vizsgálata.

Felhasznált irodalom

- BEREK Tamás (2016): ABV (CBRN) tűzserészcsoporthoz, mint a biztonsági kihívásokra adott válaszlépés. *Bolyai Szemle*, 25. évf. 4. sz. 22–34.
- DARUKA Norbert (2012): Terroristák és taktikák, avagy védekezz, ha tudsz. *Repüléstudományi Közlemények*, 24. évf. Konferencia Ksz. 33–41.
- EMBER István (2020): A tűzserész-szakkiképzés rendszerének fejlesztése felderítő-tűzserész-felkészítés kialakításával. *Honvédségi Szemle*, 148. évf. 1. sz. 66–77. DOI: <https://doi.org/10.35926/HSZ.2020.1.5>
- HORVÁTH Tibor (2016): *A műveleti környezet műszaki támogatásának kihívásai*. In KRAJNC Zoltán – CSENGERI János szerk.: *Humánvédelem – békeműveleti és veszélyhelyzet-kezelési eljárások fejlesztése*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem. 256–300.
- KOVÁCS Zoltán (2012): Repülőterek védelme improvizált robbanóeszközök (IED) ellen. *Repüléstudományi Közlemények*, 24. évf. Konferencia Ksz. 70–79.
- KOVÁCS Zoltán (2014): Repülőtéri létesítmények fizikai védelme IED ellen. *Repüléstudományi Közlemények*, 26. évf. 2. sz. 106–113.

- KOVÁCS Zoltán – DÉNES Kálmán (2019): Létesítmények közműrendszereinek robbantásos cselekmények általi veszélyeztetettsége és védelme. *Hadtudományi Szemle*, 12. évf. Ksz. 77–85. DOI: <https://doi.org/10.32563/hsz.2019.1.ksz.5>
- LUKÁCS László (2013): Bombafenyegetés – robbantószerkek a honi katonai robbantástechnikában. *Repüléstudományi Közlemények*, 25. évf. 2. sz. 123–143.
- Mű-1749/1 (2018). Szakkiképzési program a Magyar Honvédség tüzserész katonái részére. Budapest, Honvéd Vezérkar Kiképzési és Oktatási Csoportfőnökség.
- Mű/41 (2014). A Magyar Honvédség Tüzserész szabályzata I. rész. Budapest, Magyar Honvédség.
- NATO Standard, AEODP-6 (2014). Explosive Ordnance Disposal Reports and Messages, Edition B, Version 1, Brussels, The NATO Standardization Office (NSO).
- SZATAI Zsolt József (2019): A robbanóanyag-kereső kutyák alkalmazási lehetőségei napjainkban. *Műszaki Katonai Közlöny*, 29. évf. 1. sz. 65–81. DOI: <https://doi.org/10.32562/mkk.2019.1.6>